

Hospital Universitari
MútuaTerrassa

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Unitat Docent Psicologia Clínica

Itinerari Formatiu

ITINERARI FORMATIU PSICOLOGIA CLÍNICA

Coordinadora: Dra. Cristina Estrada Díaz (Cap d'estudis)

Autores:

Tutora Docent. Nuria Palau Ortega
Tutora Docent. María Antonia Amaro Carriba
Cap de Servei. Dr. Josep Gascón Barrachina

Centro: Hospital Universitari MútuaTerrassa

Data d'elaboració: Gener 2010

Data d'aprovació per el Comitè de Docència: 17/02/2010

Data d'aprovació pel Comitè Executiu Assistencial: 15/10/2014

Número de revisió: 4ª edició . 27/02/2019

Índex

1. Introducció	4
2. Definició	4
3. Objectiu de l'Itinerari Formatiu.....	4
4. Serveis i unitats que impliquen l'Itinerari Formatiu.....	5
4.1 Serveis implicats del propi centre	5
4.2. Unitats específiques	5
4.3 Serveis implicats de Centres Externs.....	5
5. Rotacions de primer any	6
6. Rotacions de segon any i tercer any	10
7. Rotacions de quart any	15
8. Pla de l'Itinerari Formatiu.....	18
10. Cursos, sessions i activitat investigadora	19

1. Introducció

D'acord amb l'article 11.2 del Reial Decret 183/2008, pel qual es determinen i classifiquen les especialitats en ciències de la salut i es desenvolupen determinats aspectes de sistema de formació sanitària especialitzada, els Comitès de Docència han d'aprovar els Itineraris Formatius que elaboraran els tutors de residents de cada unitat docent.

2. Definició

L'Itinerari Formatiu és un manual informatiu sobre la formació especialitzada en una determinada unitat docent del nostre centre, descrivint les competències que ha d'adquirir al llarg de la seva formació un resident i el grau de supervisió que tindrà.

Aquesta informació es complementa amb la Guia del Servei on s'explica la organització de cada unitat docent i la seva activitat, i amb la Guia del Resident, comú a tots els Residents de l'HUMT, on es precisa el pla de formació comú, l'organització de les estructures docents i els mecanismes avaluadors.

3. Objectiu de l'Itinerari Formatiu

L'objectiu primordial és descriure l'adaptació, d'acord amb les característiques pròpies de cada unitat docent, del programa de formació de l'especialitat dissenyat per la Comissió Nacional. Es detallaran els objectius i grau de supervisió de cada rotació i/o any de residència. A partir d'aquí s'han d'elaborar els plans individuals de formació de cada resident. Per tant, aquest itinerari ha de ser adaptable a la capacitat docent reconeguda de la unitat docent.

Els plans individuals de formació de cada resident que se'n derivin, tindran com a objectiu que els residents disposin d'una guia docent personalitzada, detallant quines rotacions ha de fer al llarg de la seva residència.

4. Serveis i unitats que impliquen l'Itinerari Formatiu

4.1 Serveis implicats del propi centre

- ✓ Servei de Psiquiatria
- ✓ Centre Sociosanitari Vallparadís

4.2. Unitats específiques

Centre de Salut Mental Adults – CSMA CAP Rambla (Itxaso T. Figueras – Elisenda Saumell – Nerea Dalmau – Elisa Rial – Cristina Ruiz)

Centre de Salut Mental Adults – CSMA CAP Sant Cugat (Itxaso T. Figueras – Soledad Castillo – Nerea Dalmau – Eva Álvarez)

Programa de Psicosis Incipient (Miriam Morales)

Programa de Suport a la Primària - PSP (Elisenda Saumell – Nerea Dalmau – Elisa Rial – Cristina Ruiz – Soledad Castillo)

Programa de Seguiment Individualitzat – PSI (Gemma Batlle)

Hospitalització Aguts (Ignasi Garrido).

Urgències – Dra. Yolanda Tascón

Hospitalització Subaguts (Eva Álvarez)

Toxicomanies – CAS Terrassa (Núria Palau – Carme Torrella – Xavi Gay – Clara Mercade)

Toxicomanies – CAS Sant Cugat (Núria Palau – Carme Torrella)

Toxicomanies – CAS Olesa i Martorell (Xavier Gay – Soledad Castillo – Anna Torà)

Unitat de Trastorns de la Conducta Alimentària - UTCA (Anna Torà – Ignasi Garrido – María Antonia Amaro)

Centre de Salut Mental Infantil i Juvenil – CSMIJ CAP Rambla (M. Teresa Ordeig – Pilar Solé – Aitana Bigorra – Laura Brun – Mireia Ayats – Ana Costas – Marta Salgado – Paula Rodríguez – Javier Sánchez – Laura Ortega – Marina Piñeiro)

Centre de Salut Mental Infantil i Juvenil – CSMIJ CAP Can Mates (M. Teresa Ordeig – Aitana Bigorra – M. Ayats – Paula Rodríguez)

Hospital de Dia Adolescents – (Pilar Solé – Vanessa Sallent)

Psicogeriatría – Rehabilitació (Lourdes Forn – Mònica Crusat)

4.3 Serveis implicats de Centres Externs

- ✓ Unitat Joc Patològic, Consorci Sanitari de Terrassa (CST)
- ✓ Programa d'Atenció Integral Especialitzat per a famílies- PIAE-F (centre extern).

5. Rotacions de primer any

ROTACIÓ: Centre de Salut Mental Adults Rambla (CSMA)

Durada: 5 mesos

Adjunts responsables: Itxaso T.Figueras – Elisenda Saumell – Nerea Dalmau – Elisa Rial – Cristina Ruiz

Objectius competencials i Metodologia:

- ✓ Observació de primeres visites i de seguiment del tutor durant el primer mes de rotació, amb la finalitat d'iniciar després primeres visites amb supervisió presencial. L'objectiu és aconseguir les primeres aproximacions pel que fa a l'exploració psicopatològica, a l'aliança terapèutica, a l'actitud davant el pacient, a les devolucions i als plantejaments d'objectius amb el pacient.
- ✓ Portar com a terapeuta principal un màxim de 6 casos amb supervisió de la tutora. A ser possible, 1 ó 2 d'aquests pacients rebran una supervisió presencial. L'objectiu és iniciar-se en el coneixement del procés terapèutic.
- ✓ Observació d'un Grup de pànic amb l'objectiu de portar com a terapeuta principal un següent Grup de pànic amb la supervisió presencial del professional de referència.
- ✓ Observació i participació com a Coterapeuta en altres grups que puguin estar en marxa (Grup d'autoestima, Grup de TOC). L'objectiu és introduir-se en el coneixement del maneig d'un grup i aprofundir en la patologia o els aspectes psicològics que es tracten al grup.
- ✓ Administrar, avaluar, interpretar i realitzar informes d'exploració de personalitat i de psicopatologia mitjançant instruments de mesura disponibles (SCID I, SCID II, WAIS III, Millon III, TCI, SCL-90, 16PF-5, Neo-Pi, DIB-R...). L'objectiu és conèixer alguns instruments de mesura que poden ajudar a l'entrevista clínica.
- ✓ Realització d'informes d'assistència (al menys un parell).
- ✓ Participació i preparació d'una sessió clínica i/o bibliogràfica que es fa de forma setmanal al CSMA.
- ✓ Participació en la recollida de dades (correcció de qüestionaris, introducció a la base de dades SPSS,...) del grup de Trastorn de pànic assumit pel resident com terapeuta principal.

Objectius secundaris (i opcionals)

- ✓ Realitzar intervencions terapèutiques domiciliàries i/o intensives si sorgeix algun cas que ho requereixi (TOC, agorafòbies greus, ...).
- ✓ Participar en algun projecte de recerca que es porti a terme al CSMA.
- ✓ Presentar alguna comunicació o pòster

L'espai reservat per les supervisions és d'una hora setmanal, dimecres 9.30h-10.30h excepte el primer dimecres de mes.

Psicologia Clínica	
Itinerari Formatiu	Febrer 2019

Al llarg dels 5 mesos de rotació pel CSMA s'anirà realitzant una avaluació continuada i es faran dues devolucions formals als 2 mesos i mig i al finalitzar la rotació.

ROTACIÓ: Centre de Salut Mental Adults La Mina (CSMA)

Durada: 5 mesos

Adjunts responsables: Itxaso T.Figueras – Soledad Castillo – Nerea Dalmau – Eva Álvarez

Objectius competencials i Metodologia:

- ✓ Realitzar primeres visites amb supervisió per tal d'aconseguir les primeres aproximacions pel que fa a exploració psicopatològica, relació terapèutica, actitud davant el pacient, devolució i plantejament d'objectius amb el pacient.
- ✓ Realitzar visites de seguiment fins a un màxim de 6-8 pacients (1 ó 2 pacients amb seguiment supervisat).
- ✓ Administrar, avaluar i interpretar els instruments d'exploració de psicopatologia i de personalitat disponibles, així com realitzar els informes corresponents.
- ✓ Assistir a les sessions clíniques i/o bibliogràfiques del centre, i presentar una d'aquestes sessions.
- ✓ Observar i participar com a terapeuta secundari en els grups terapèutics que es realitzen de forma regular (grup de psicòtics, grup de familiars de pacients psicòtics ...)
- ✓ Observar i participar com a terapeuta secundari en altres grups que puguin estar en marxa (trastorn adaptatiu, trastorn bipolar, violència de gènere, habilitats socials-assertivitat...)
- ✓ Participar en les tasques de recerca que s'estiguin duent a terme (realitzar exploracions específiques, introduir dades spss, etc) i de manera opcional presentar comunicacions orals i/o pòsters en jornades i congressos: exploració neuropsicològica protocol TDAH adults,...

ROTACIÓ: Programa de Suport a Primària de Salut Mental (PSP)

Duració: 2 mesos

Adjunts responsables: Elisenda Saumell – Nerea Dalmau – Elisa Rial – Cristina Ruiz – Soledad Castillo

Objectius competencials:

Donades les característiques de la rotació (temps de rotació, no seguiment dels pacients a llarg termini, i inexistència de despatxos addicionals);

- ✓ Observació de primeres visites i de seguiment del tutor.
- ✓ Observar i participar com a coterapeuta en els diferents grups que s'estiguin fent dins del PSP (actualment, grup de Fibromiàlgia del CAP Rambla).

Psicologia Clínica	
Itinerari Formatiu	Febrer 2019

- ✓ Realització de primeres visites així com visites de seguiment d'uns 8-10 pacients sota supervisió presencial del tutor.
- ✓ Assistència i participació en les consultories.
- ✓ Preparació d'una sessió bibliogràfica per als metges de família, si en el moment de la rotació estan en actiu.

ROTACIÓ: Urgències Psiquiatria

(Rotació compartida amb rotació PSP)

Durant els 2 mesos de rotació amb PSP, els psicòlegs especialistes en formació estan amb el Psiquiatra de guàrdia un dia per setmana, per tal de conèixer el malalt mental que s'atén a urgències, conèixer el maneig del malalt mental en la seva fase més aguda i conèixer els recursos mèdics i socials que es posen en marxa davant un malalt que ha de ser hospitalitzat.

ROTACIÓ: Programa de Seguiment Individualitzat de Salut Mental (PSI)

Duració: 1 mes

Adjunt responsable: Gemma Batlle

Objectius competencials i Metodologia:

Objectiu general:

- ✓ Aprendre a treballar com a membre d'un equip multidisciplinar sectoritzat que atén a persones que pateixen un Trastorn Mental Greu i persistent, que requereixen d'una organització estructurada i individualitzada per la provisió de serveis, seguint el model de gestió de casos clínics.
- ✓ La característica essencial i diferenciadora d'aquest tipus de servei és l'establiment del vincle terapèutic, intervenint en el seu territori i entorn i establint com a objectiu finalista facilitar la recuperació treballant amb les seves fortaleces i capacitats.

Continguts:

A) Familiaritzar-se amb les competències essencials bàsiques del CPI (Coordinador del Projecte Individualitzat):

- ✓ Coneixement dels signes i símptomes de les malalties mentals
- ✓ Actitud sense prejudicis enfront la malaltia
- ✓ Coneixement de la necessitat del treball en comú amb els cuidadors, entorn comunitari i la xarxa social.
- ✓ Habilitats per observar i monitoritzar el benestar dels usuaris i saber quan és necessari sol·licitar assistència especialitzada.
- ✓ Habilitat d'establir, mantenir, suspendre i si és necessari restablir un vincle de treball.

- ✓ Conèixer els tractaments mèdics i psicològics més utilitzats i els seus probables efectes.
- ✓ Habilitat per valorar i promoure un ampli espectre de propostes flexibles, iniciatives enfront les necessitats pràctiques i socials que vagin sorgint, incloent aspectes ocupacionals, gestió econòmica, de la llar i resolució de problemes.
- ✓ Suport als usuaris i al seu entorn immediat per afavorir l'expressió de necessitats i interessos.
- ✓ Comprensió del sistema de salut mental (recursos comunitaris, dispositius, sistema legal i judicial) per organitzar i gestionar el Pla d'Atenció, així com la coordinació amb la xarxa de salut mental i altres.
- ✓ Coneixement i habilitats en les valoracions de risc, així com la prevenció i maneig de conductes perilloses (hetero/autoagressives)
- ✓ Tasca administrativa, documentació fiable i actualitzada.
- ✓ Pràctica ètica i segura, d'acord amb els plans funcionals i procediments relacionats amb la confidencialitat.
- ✓ Actuar com a representant de l'usuari, enfront els serveis, vetllant per la continuïtat, adaptació i qualitat assistencial.
- ✓ Promoure la implicació i protagonisme de l'usuari en el seu procés de recuperació.
- ✓ Formulació dels casos des d'una perspectiva integradora, basada en les fortaleces i capacitats de l'individu.

B) Participar en les responsabilitats professionals del CPI:

Activitats assistencials:

- ✓ Establiment de l'aliança terapèutica: establir un vincle relacional i individual continu amb el pacient.
- ✓ Intervenció directa. Establir una relació de confiança que permeti el desenvolupament personal de l'usuari i de les seves capacitats per tal de promoure una major autonomia. Generar iniciatives, estimular i potenciar les capacitats (no centrar-se en els dèficits), respectar les seves opinions, decisions i afavorir l'adquisició de responsabilitats i d'un rol actiu.
- ✓ Disseny del Pla d'Atenció i passació del CAN (Avaluació de l'estat del pacient, de les seves necessitats i dels objectius).
- ✓ Relació amb l'entorn pròxim de l'usuari (família, xarxa social): representar a l'usuari, facilitar-ne les relacions, garantir que es beneficien dels serveis oferts.

Activitats de coordinació:

- ✓ Coordinar i fer el seguiment de l'atenció: gestionar el paquet de serveis, mantenir els registres, facilitar /coordinar els canvis de serveis.
- ✓ Assistència a les supervisions setmanals, reunions de circuit i a les reunions específiques de casos en els diferents dispositius assistencials.

6. Rotacions de segon any i tercer any

ROTACIÓ: Hospitalització d'Aguts Salut Mental (HASM) – Programa Psiquiatria d'Enllaç

Duració: 4 mesos

Adjunts responsables: Ignasi Garrido (Hospitalització)-Clara Mercade (Consulta Externa)

Objectius competencials i Metodologia:

Hospitalització.

- ✓ Dilluns, dimecres i divendres:
- ✓ A la planta de psiquiatria es realitzen valoracions psicopatològiques, valoracions de personalitat i neuropsicològiques i/o tractament psicològic.

Interconsultes.

- ✓ Es realitzen a petició de qualsevol servei del hospital i la intervenció està en funció d'aquesta petició.

Els objectius són:

- ✓ Observació de les visites dels tres blocs.
- ✓ Realització de visites amb supervisió directa tant de primeres visites com de seguiment (3 o 4 pacients del 1 i 2 bloc).
- ✓ Portar casos del dos blocs, aproximadament 5 pacients amb supervisió directa i intermitent, i comentant les visites que es facin sense la presència de la tutora.
- ✓ Aprendre a administrar i corregir tots els qüestionaris que consten en els dos primers blocs.
- ✓ Realització d'informes.
- ✓ Aprenentatge bàsic del SPSS.
- ✓ Participar, si estan interessats, en activitats científiques que puguin coincidir durant la rotació (jornades, congressos, publicacions, etc.).
- ✓ Assistència i participació a les sessions clíniques i bibliogràfiques setmanals.
- ✓ La bibliografia es bàsica i recomanable la seva lectura.

Consultes Externes: Clara Mercade

- ✓ Els pacients que arriben a consultes poden formar part d'algun programa especial o ser antics pacients amb psicopatologies diverses. Els programes especials són:
 1. Cirurgia Bariàtrica. Valoració i tractament si necessari.
 2. Valoració Implantació Elèctrode pel tractament del Dolor.
 3. Rehabilitació Cardíaca. Valoració i tractament

Psicologia Clínica	
Itinerari Formatiu	Febrer 2019

4. Rehabilitació Malaltia Pulmonar Obstructiva Crònica (MPOC). Valoració i tractament.
5. Unitat dolor esquena (RAQUIS)

ROTACIÓ: Hospitalització Subaguts de Salut Mental (HSASM)

Durada: 3 mesos

Adjunt responsable: Eva Álvarez

Objectius competencials i Metodologia:

Objectius principals:

- ✓ Observació de primeres visites i de seguiment del tutor.
- ✓ Observar i participar com a coterapeuta en els diferents grups que s'estiguin fent a la Unitat (Grup Psicoeducatiu, Grup de Prevenció de Consum de Tòxics, Grups de Famílies,...).
- ✓ Dur a terme com a terapeuta principal el Grup Psicoeducatiu, prèvia observació del grup, amb supervisió presencial.
- ✓ Portar com a terapeuta principal 2 pacients de manera individual sota supervisió presencial del tutor. Això suposarà:
 - fer totes les exploracions que siguin necessàries (tant al pacient com a la família)
 - elaborar un pla d'intervenció
 - realitzar un informe d'alta

NOTA: el número de pacients és degut a qüestions d'organització. Aquest és el número mínim que es pot incrementar en funció de les possibilitats de temps.

- Portar com a terapeuta principal una visita familiar, sota supervisió presencial del tutor (en cas de que no s'hagi pogut realitzar dels dos casos que es porten de manera individual).
- Realitzar entrevistes d'inclusió als grups, prèvia observació.

Objectius opcionals (Aquests objectius són de lliure elecció per part del resident en funció dels seus interessos. Es plantejaran a l'inici de la rotació i es poden anar revisant al llarg del mateixa)

- ✓ Dur a terme com a terapeuta principal sota supervisió presencial una sessió de la resta de Grups que es realitzen.
- ✓ Preparació i dinamització d'un grup terapèutic o sessions de temàtica lliure, sota supervisió presencial. La preparació del grup estarà supervisada.
- ✓ Portar com a terapeuta principal algun altre pacient, amb supervisió diferida.
- ✓ Participar en un grup terapèutic dut a terme per la Terapeuta Ocupacional.

Psicologia Clínica	
Itinerari Formatiu	Febrer 2019

- ✓ Observació de les intervencions d' altres professionals de l'equip (Terapeuta Ocupacional, Treballadora Social, Psiquiatria, Infermeria).
- ✓ Preparació d'una sessió sobre un cas.
- ✓ Observació de l'administració de l' Entrevista Diagnòstica Revisada per Pacients amb Trastorn Límit de la Personalitat (DIB-R) i administració d' una (en funció dels pacients de la planta).
- ✓ Es disposarà d'un espai de supervisió de casos setmanal d'una hora (escollir dia i hora en funció de les demandes de la setmana).
- ✓ Es faran dues avaluacions al llarg de la rotació; una a meitat i una al final. En aquestes avaluacions es pretén:
 - fer una devolució del treball realitzat pel residents a diferents nivells
 - rebre una valoració per part dels residents dels diferents aspectes de la mateixa, agraïnt els suggeriments o aspectes a millorar que puguin aportar.

ROTACIÓ: Psicologia Infantil i de l'Adolescent:

Centro de Salut Mental Infantojuvenil Rambla i Can Matas (CSMIJ), Hospital de Dia Infantojuvenil, Equip Intervenció Precoç en Psicosi (EIPP), Hospital de Dia de Tr. De L'Espectre Autista i Unitat Hospitalària de l'Espectre Autista.

Durada: 8 mesos

Adjunts responsables:

M. Teresa Ordeig – Pilar Solé – Aitana Bigorra – Laura Brun – Mireia Ayats – Ana Costas – Marta Salgado – Paula Rodríguez – Javier Sánchez – Laura Ortega – Marina Piñeiro – Vanessa Sallent

Objectius competencials i Metodologia:

Elaborar una orientació diagnòstica (aprenentatge a partir d'observació, pràctica supervisada i assumpció de casos). Inclou:

- ✓ Entrevista clínica:
- ✓ Avaluació psicomètrica
- ✓ Avaluació neuropsicològica (observació, pràctica supervisada i assumpció de casos). Inclou:
 - ✓ Capacitats cognitives (WISC-IV, McCarthy, K-ABC)
 - ✓ Avaluació de funcions específiques (Stroop, WCST, Figura de Rey...)
 - ✓ Avaluació d'aprenentatges bàsics (TALEC, PROLEC, Canals)
 - ✓ Avaluació psicopatològica i personalitat (K-SADS, CBC, Conners, SDQ, MMPI-A, CDI, Reynolds, QATA, STAIC, MACI)

Elaborar un pla d'intervenció o hipòtesi de treball. Inclou:

- ✓ Elaborar un pla de treball individual amb el pacient i els pares (sota supervisió)
- ✓ Observar intervencions grupals:

- Grups d'assessorament a pares (amb fills preescolars, escolars, adolescents, amb TDAH, amb TND, de l'espectre autista). És obligada l'observació d'algun d'aquests grups i la realització sota supervisió
 - Grup de maneig de l'ansietat (nens i adolescents). Obligada l'observació
 - Grup de maneig de l'estat distímic (per a adolescents)
 - Grup d'habilitats socials per a adolescents i per a trastorns de l'espectre autista
 - Grup d'autocontrol (Obligada l'observació d'algun dels grups i la realització sota supervisió)
 - Grup dinosaures
 - Grup atura't i pensa
 - Grup d'autoregulació emocional
- ✓ Observar algunes intervencions d'altres professionals de l'equip (psiquiatria, infermeria...) (opcional)
 - ✓ Assistència i observació de l'assessorament que es porta a terme al CRAE (Fundació Busquets)

CAPACITATS QUE HA D'ADQUIRIR EL PIR

- ✓ Capacitat per realitzar diagnòstic diferencial i elaborar un pla d'intervenció
- ✓ Capacitat per a comunicar-se i informar (amb el nen, amb l'adolescent, amb els pares i amb els equips escolars)
- ✓ Capacitat per a transmetre informació de manera escrita (informes)
- ✓ Capacitat per a comunicar casos en sessions clíniques
- ✓ Capacitat per a fer una presentació oral (sessió bibliogràfica)

ROTACIÓ: Unitat de Toxicomanies

(compartida amb rotació Psicogeriatria)

Durada: 5 mesos

Adjunts responsables: Núria Palau – Carme Torrella – Xavier Gay – Soledad Castillo - Anna Torà- Clara Mercade

Objectius competencials i Metodologia:

- ✓ Revisar material bibliogràfic preparat pel servei amb els continguts bàsics de la rotació.
- ✓ Realitzar primeres visites amb supervisió en relació a la exploració de la H^a Toxicològica així com en el plantejament dels objectius terapèutics.
- ✓ Maneig de les entrevistes diagnòstiques i dels instruments per l'avaluació dels trastorns per ús de substàncies (ASI, CAGE, MAST, URICA,...)
- ✓ Aplicació de l'entrevista motivacional. Estudi teòric i pràctic supervisat de les tècniques concretes.

Psicologia Clínica	
Itinerari Formatiu	Febrer 2019

- ✓ Aplicació de les Teràpies cognitivoconductuals eficaces pel tractament de les conductes addictives (entrenament en el maneig del craving, entrenament en prevenció de recaigudes, entrenament en habilitats socials...).
- ✓ Observació del grup de prevenció de recaigudes en els pacients ingressats a UHD i participació com terapeuta principal.
- ✓ Realitzar 2 sessions formatives dirigida als Grups d'Alcoholisme de Terrassa i Sant Cugat.
- ✓ Observació i participació en el Grup de Familiars del CAS Terrassa.
- ✓ Observació al Grup de prevenció de recaigudes en Cocaïna del CAS Terrassa.
- ✓ Participació en les sessions clíniques i bibliogràfiques del CAS
- ✓ Participar en Projectes d'Investigació (col·laborar en projectes ja iniciats al servei i/o proposar nous temes de recerca)

ROTACIÓ: Psicogeriatria

(rotació compartida amb Toxicomanies)

Durada: 5 mesos

Adjunt responsable: Xavi Gay

- ✓ Participació en les sessions clíniques i bibliogràfiques de la UFISS de Geriatria.
- ✓ Realitzar intervenció sobre la Síndrome psicològica postcaiguda en la persona de tercera edat a Consultes Externes.
- ✓ Realitzar exploració cognitiva screening (MEC, MOCA, E. Pfeifer....) i psicopatològica (Yesavage...) en pacients geriàtrics ingressats a HMT.
- ✓ Exploracions Neuropsicològiques mitjançant Test Barcelona reduït o altres bateries integrades.
- ✓ Intervenció psicoterapèutica en pacients en estat agut.

ROTACIÓ LLIURE: Lliure Elecció

- ✓ **Durada:** 3 mesos

ROTACIÓ EXTERNA:

- ✓ **Durada: 3 mesos.** Rotació específica (en tràmits per a conveni amb Sant Joan de Déu: Programa d'Atenció Integral Especialitzat per a famílies- PIAE-F)

7. Rotacions de quart any

ROTACIÓ: Programa de Psicogeriatria (Rehabilitació)

(compartida amb Joc Patològic)

Durada: 3 mesos

Adjunts responsables: Lourdes Forn – Mònica Crusat

Objectius competencials:

- ✓ Aprendre el rol del psicòleg en l'àmbit sociosanitari i residencial geriàtric, així com el funcionament dels recursos Sociosanitaris (Convalescència, llarga estada i hospital de dia) i Residencial geriàtric.
- ✓ Aprendre a realitzar entrevistes clíniques: primera visita de l'usuari, de la família, entrevistes de devolució de resultats, d'explicació d'intervencions i de suport i contenció emocional.
- ✓ Conèixer i posar en pràctica l'avaluació psicològica i neuropsicològica, aprenent l'ús de diferents tests i proves psicomètriques.
- ✓ Conèixer i posar en pràctica diferents tècniques d'intervenció dirigides als usuaris: psicoteràpia individual, psicoteràpia de grup, estimulació i rehabilitació cognitiva.
- ✓ Conèixer i posar en pràctica intervencions dirigides als familiars de l'usuari.
- ✓ Conèixer intervencions adreçades al personal assistencial.
- ✓ Conèixer i aprendre les característiques emocionals i neuropsicològiques pròpies de l'envelliment.
- ✓ Conèixer i aprendre les intervencions adreçades a processos de dol.
- ✓ Aprendre a realitzar i omplir la història clínica, el full de curs, els diferents registres i elaborar informes.
- ✓ Conèixer el treball interdisciplinar.
- ✓ Conèixer el programa d'activitats lúdic – terapèutic.

ACTIVITATS

- ✓ Realització de primeres visites diagnòstic i avaluació amb usuari i amb la família.
- ✓ Passació i correcció de tests psicomètrics.
- ✓ Realització sessions seguiment o psicoteràpia individual.
- ✓ Realització psicoteràpia grupal: grup ictus, dol, relaxació, musicoteràpia...
- ✓ Participació en sessions d'equip interdisciplinar.
- ✓ Elaboració d'informes, realització d'històries clíniques, registre d'informació.
- ✓ Participació grup estimulació cognitiva.
- ✓ Observació d'activitats lúdic-terapèutiques.

Psicologia Clínica	
Itinerari Formatiu	Febrer 2019

ROTACIÓ: Unitat de Joc Patològic (CST)

(Rotació compartida amb Rehabilitació – Psicogeriatria)

Durada: 3 mesos

Adjunt Responsable: Núria Aragay

Objectius competencials:

- ✓ Avaluació i diagnòstic psicopatològiques en primeres visites
- ✓ Planificació, realització i seguiment d'intervencions psicològiques individuals
- ✓ Planificació, realització i seguiment d'intervencions psicològiques grupals

ROTACIÓ: Equip Intervenció Precoç en Psicosi (EIPP)

Durada: 2 mesos

Adjunts responsables: Miriam Morales

Objectius competencials:

- ✓ Observació de primeres visites i de seguiment de l'adjunta.
- ✓ Observar i participar com a coterapeuta i/o terapeuta principal en els diferents grups que s'estiguin fent al Programa (Grup multifamiliar, Grup usuaris...). Prèvia observació i amb supervisió presencial i/o diferida.
- ✓ Observar i participar en visites comunitàries i/o domiciliàries.
- ✓ Portar com a terapeuta principal 2 pacients i les seves famílies de manera individual sota supervisió presencial del tutor. Això suposarà:
 - fer totes les exploracions que siguin necessàries (tant al pacient com a la família)
 - realitzar visites comunitàries/domiciliàries si s'escau
 - elaborar un pla d'intervenció

NOTA: el número de pacients es degut a qüestions d'organització. Aquest és el número mínim que es pot incrementar en funció de les possibilitats de temps.

- ✓ Preparació d'una sessió clínica.

Objectius opcionals:

Aquests objectius són de lliure elecció per part del resident en funció dels seus interessos. Es plantejaran al inici de la rotació i es poden anar revisant al llarg del mateixa

- ✓ Preparació i dinamització d'un grup terapèutic o sessions de temàtica lliure, sota supervisió presencial. La preparació del grup estarà supervisada. Grup

Psicologia Clínica	
Itinerari Formatiu	Febrer 2019

cànnabis/psicosi i/o grup entrenament metacognitiu, poden ser 2 dels grups suggerits.

- ✓ Participar en un grup terapèutic dut a terme per altres membres de l'equip.
- ✓ Observació de les intervencions d'altres professionals de l'equip (Infermeria, Treballadora Social, Psiquiatria).

ROTACIÓ: Unitat de Trastorns de la Conducta Alimentària (UTCA)

Durada: 5 mesos

Adjunts responsables: Anna Torà – Ignasi Garrido – María Antonia Amaro

- ✓ Objectius competencials:
- ✓ Realitzar primeres visites amb supervisió per tal d'assolir els coneixements específics de pacients amb TCA.
- ✓ Realitzar visites de seguiment fins a un màxim de 6-8 pacients (amb seguiment supervisat).
- ✓ Administració, correcció i interpretació de qüestionaris:
- ✓ Psicopatologia general i personalitat: BDI, STAI; TCI-R.
- ✓ Qüestionaris específics d'alimentació/imatge corporal: ACTA, EAT-40, EDI-2, BSQ.
- ✓ Participació en les sessions clíniques i/o bibliogràfiques de la unitat.
- ✓ Observació i participació com a coterapeuta en tots els grups que es realitzen a la unitat, tant a nivell d'Hospital de Dia com a nivell ambulatori (grup de revisió de registres, grup de motivació, grup d'imatge corporal, grup de famílies,...).
- ✓ Posteriorment participació com a terapeuta principal en el grup de "revisió de registres".
- ✓ Preparació i dinamització d'un grup terapèutic (de temàtica a escollir pel resident) amb els pacients d'Hospital de Dia (grup autoestima, grup de maneig d'ansietat, habilitats socials,...).
- ✓ Participació en les tasques de recerca que s'estiguin duent a terme en la unitat (avaluació psicomètrica a l'ingrés i a l'alta d'Hospital de Dia, introduir dades spss, presentar pòster, comunicació, etc).

8. Pla de l'Itinerari Formatiu

	Juny	Jul	Agost	Set	Oct	Nov	Des	Gen	Feb	Març	Abr	Maig
1A	Centre Salut Mental Adults Rambla					Centre Salut Mental Adults La Mina					Programa Suport Primària	
2A	Programa Seguiment Individualitzat	Hospitalització subaguds			Hospitalització Aguts				Centro Salut Mental Infanto Juvenil –Hospital de Dia Adolescent -Autisme			
3A	Centro Salut Mental Infanto Juvenil –Hospital de Dia Adolescent - Autisme				TOXICOMANIES				Rotació Lliure			
4A	Psicogeriatría -Joc Patològic		Rotació Externa			Equipo Intervenció Precoç Psicosis		Unitat de Trastorns Conducta Alimentaria				

	Juny	Jul	Agost	Set	Oct	Nov	Des	Gen	Feb	Març	Abr	Malg
1B	Centro Salud Mental Adults La Mina					Centro Salud Mental Adults Rambla					Programa Seguiment Individualitzat	Hospitalització Aguts
2B	Hospitalització Aguts			Programa Soporte Primària	Hospitalización subagudos				Toxicomanies			
3B	Centro Salud Mental Infanto Juvenil –Hospital de Dia Adolescent -Autisme									Rotació lliure		Unitat de Trastorns Conducta Alimentaria
4B	Unitat de Trastorns Conducta Alimentaria				Rotació Externa			Psicogeriatría -Joc Patològic			Equipo Intervenció Precoç Psicosis	

Psicologia Clínica	
Itinerari Formatiu	Febrer 2019

10. Cursos, sessions i activitat investigadora

La formació teòrica dels Residents de Psicologia es realitza en diferents formats. Al llarg dels 4 anys el resident realitzarà les següents activitats complementàries:

- ✓ Els dimarts i els dijous es realitzen sessions clíniques i bibliogràfiques amb la participació de tots els professionals que formen part del Servei de Psiquiatria. El resident de Psicologia ha de presentar dues sessions (sessió clínica i/o bibliogràfica) a l'any.
- ✓ En les rotacions pels diferents dispositius, assisteixen a les sessions clíniques i/o bibliogràfiques específiques i on han de fer almenys una presentació durant cada rotació (CSMA Rambla, CSMA St Cugat, SubAguts, CSMIJ, Toxicomanies, UTCA).
- ✓ Amb una freqüència mensual es realitza una reunió entre tutors i residents de psicologia en què es treballa la lectura i discussió de temes rellevants per a la pràctica clínica, formació específica a través de la participació d'experts en un determinat tema d'interès, etc.
- ✓ Els residents de primer any, reben formació a través del Curs per a Residents de Salut Mental organitzat per l'Acadèmia, en forma de tallers i trobades amb experts per part de professionals de la Salut Mental de tota Catalunya.
- ✓ Els residents de primer i segon any reben una formació teòrica obligatòria al nostre hospital compartida amb la resta de residents d'altres especialitats.

La formació investigadora dels residents de Psicologia planteja una formació mínima obligatòria basada en la participació d'almenys 1 cop l'any en algun dels projectes disponibles del nostre Servei i a elecció del resident. A partir d'aquest mínim, el resident pot optar de forma voluntària a participar en aquells projectes de recerca disponibles.

CURSOS TRONCAL OBLIGATÒRIS

- ✓ Curs Acollida
- ✓ Curs d'Extinció d'incendis
- ✓ Curs bàsic Introducció a la recerca biomèdica
- ✓ Curs Bioètica
- ✓ Curs de Gestió Sanitària
- ✓ Curs de Seguretat del Pacient online

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES:

CSMA:

- Martorell J.L. (2010). *Psicoterapias: escuelas y conceptos básicos*. Madrid: Pirámide.
- Sánchez, F. (2008). *Terapia Gestalt: una guía de trabajo*. Barcelona: Rigden-Institut Gestalt.
- Yalom, I.D. (2002). *El don de la terapia*. Barcelona: Emecé.
- William R. Miller | Stephen Rollnick. *La entrevista motivacional* 3ª edició
- Guía práctica para el trastorno de pánico. Editorial

CSMIJ:

- Child and Adolescent Psychiatry. Edited by Michael Rutter and Eric Taylor
- Handbook of Interventions that work with children and adolescents. Prevention and Treatment. Edited by Paula Barrett and Thomas Ollendick. Wiley 2204
- Evidence Based Psychotherapies for Children and Adolescents. Edited by Alan E. Kazdin & John R. Weisz. The Guilford Press. 2003.
- Child and Adolescent Therapy. Cognitive behavioural Procedures. Edited by Philip C. Kendall. The Guilford Press 2006.
- Guía de la buena práctica para la detección de los trastornos del espectro autista. Hernández, J.M. i cols. Rev Neurol. 2005 31(4) 237-245
- Guía de buena práctica para el diagnóstico de los trastornos del espectro autista. Díaz-Cuervo, A. i col. Rev Neurol. 2005 41 (5): 299 – 310
- Guía de buena práctica para la investigación de los trastornos del espectro autista. Belinchón-Carmona, M. i col. Rev. Neurol 2005 41 (6): 371 – 377
- Guía de buena práctica para el tratamiento de los trastornos del espectro autista. Fuentes-Biggi, i col. J. Rev. Neurol 2006 43 (7): 425 – 438

Unitat d' Aguts:

- Psicobiología del estrés. M. Valdés y T de Flores. Editorial Martinez Roca. 1985. Barcelona
- El psicólogo en el ámbito hospitalario. Ed. E. Remor, P. Arranz y S. Ulla Edit. Desclée De Brouwer 2003. Bilbao.
- Técnicas de autocontrol emocional. M. Davis, M. McKay y E.R. Eshelman. Editorial Martinez Roca.
- Psicobiología de los síntomas psicósomáticos. M. Valdés. Edit. Masson. 2000. Barcelona.
- Recomendaciones Terapéuticas en Terapia Cognitivo- Conductual. Farré JM. y Fullana MA. (2005). Ars Medica. Barcelona.
- Arquitectura de la Psiquiatría. Manuel Valdés. 2016
- Tratamiento de las neurosis. Isaac Marks. Edit Martinez Roca. Barcelona 1986.
- Recomendaciones Terapéuticas en los Trastornos Mentales. Soler PA y Gascón J.. Edt. Ars Medica. 2005.

Psicologia Clínica	
Itinerari Formatiu	Febrer 2019

Unitat de Subaguts:

- “No estoy enfermo, no necesito ayuda” Xavier Amador, 2008
- “Intervenciones psicológicas en la psicosis temprana” Gleeson y McGorry (alguns capítols), 2005
- “De la euforia a la tristeza” Colom y Vieta (alguns capítols), 2008
- “Manual para pacientes con trastorno esquizoafectivo” Benabarre, 2007